

Forfatter: Paludan-Müller, Fr.

Titel: Udrag fra Paludan-Müllers poetiske Skrifter i Udvalg, I. Bind

Citation: Paludan-Müller, Fr.: "Paludan-Müllers poetiske Skrifter i Udvalg, I. Bind", i Paludan-Müller, Fr.: *Paludan-Müllers poetiske Skrifter i Udvalg, I. Bind*, udg. af CARL S. PETERSEN , 1909, s. XX. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-paludanm01-shoot-idm140207710882864/facsimile.pdf> (tilgået 23. april 2024)

Anvendt udgave: Paludan-Müllers poetiske Skrifter i Udvalg, I. Bind

hvor de fra 1858 for en meget billig Leje fik tilstaaet Bolig i en af Slottets Sidefløje.

Kort efter sin Hjemkomst udgav Paludan-Müller i Foraaret 1841 det dramatiske Digt „Venus“, der handler om Kærligheden, den Kærlighed, hvis Maal er Sansernes Tilfredsstillelse, og den, som skaber Fred, Ro og Hvilte. Endnu samme Aar udkom 1ste Del af „Adam Homo“, som var blevet til paa Rejsen i hans 30te Aar (1839).

III.

Da Paludan-Müller under ny Forhold og fremmede Omgivelser med „Adam Homo“ i Tankerne vendte tilbage til Jorden igen, gjorde han det uden al Tvivl fra først af med et oprigtigt Ønske om denegang at kunne komme til Rette med Livet og Menneskene. Man har hans Ord derfor i „Tithon“ og i Eremitens Tale i 2den Del af „Adam Homo“. Men efterhaanden som han, fjærnt fra Hjemmet og sine Landsmænd, fordybede sig i Erindringen, mødte ham hele det fra „Dandserinden“ saa vel kendte Selskab og hans eget tidligere Livs Mangel paa Holdning og dybere Indhold, der maatte virke dobbelt grelt og frastødende paa ham nu, da han nylig havde fundet baade Indhold for sit Liv og Holdning paa sig selv. Det blev ham da en Trang og Fornødenhed at faa Fortiden paa Afstand, digte sig fra den og tugte sin gamle Adam med Ironiens Svøbe. Han dannede sin Helt, „dansk i Sind og Skind og Tale“, til en vis Grad i sin Ungdoms Billede, gjorde ham elskværdig og indtagende, gav ham en vag og blød Karakter, lod ham overfor Kvinder være uimodstaelig og modstandsløs, som han selv havde været det. Samtidigt holdt han ham sig fra Livet ved — ogsaa i Navnet — at understrege det alment menneskelige, det typiske og ved i det ydre at lade ham gennemløbe en Livsbane, der var helt forskellig fra hans egen; ti hvordan Adam Homos Liv skulde ende, var han vistnok ikke længe om at komme paa det rene med, i alt Fald fortalte han mange Aar senere til Georg Brandes, at de Linjer, han nedskrev først af det hele Digt, var Heltens Gravskrift:

Her hviler Adam Homo med den blide Aand,
Baron, Geheimraad, Ridder af det hvide Baand.

Men selvom „Adam Homo“ forholdsvis tidligt har staaet klart for ham i de store Træk, har det mørke Syn paa Livet og Menneskene, der efter Læsningen af Digtet i dets Helhed bliver tilbage i ens Bevidsthed som dets Grundstemning, vistnok først efterhaanden fæstnet sig hos ham. Der er i saa Henseende en ikke ganske ubetydelig Forskel mellem den Del, der blev til i Udlandet, og de følgende Dele, som blev skrevne i Hjemmet. Den Periode af Adams Liv, som afsluttes i Examen og Forlovelsen med Alma, hvormed 1ste Del ender, og som er den Periode, hvor hans Oplevelser saa nogenlunde svarer til Paludan-Müllers egne, følger Digteren dog trods Ironien med en vis Forstaaelse, af og til med